

Vit mugu vera áhaldandi í okkara arbeiði. Vit eru meira troytt av larminum frá skipum, enn kommunur og onnur av at hoyra okkara klagur. Eg havi sett mær fyri, at eg fari ikki at tiga. Nú skal nakað henda

ljóðdálkingin verður burtur. Tað gongur út yvir trivnaðin hjá borgarunum, sigur Trina Eysturoy.

Onnur lond seta avmarkingar fyri ljóðdálking

Hon vísir á, at onkur smærri framstig eru hend, millum annað at skipini nú eru skjótari at slökkja høvuðsmotorin, tá ið tey hava lagt at, og at tey ikki longur strekkja veirar á fjørðinum. Men framvegis eru tað nøkur ávís skip, ið larma illa.

– Fleiri av teimum russiskum skipunum larma sera illa. Fleiri onnur lond hava sett avmarkingar, so at hesi skipini ikki sleppa til bryggju í teirra londum. Tí enda tey í Føroyum. Kommunur og vinnan fáa pening burturúr, men tað gongur út yvir heilsuna hjá fólkinum, sigur hon.

Hon vísir á, at russarar eisini hava góð og framkomin skip, sum ikki larma og halda seg innan tað markið, sum onnur lond seta fyri ljóðdálking.

– Í Norra til dømis eru avmarkingar settar fyri ljóðdálking. Har siga tey, at tað er órimiligt fyri fólkið á staðnum, at tey skulu liva við gangi frá skipunum. Hetta skuldi eisini verið sjálvsagt í Føroyum. Men tað er tað ikki enn, sigur hon.

Føroysk skip larma eisini

Men tað eru ikki bara tey útlendsku skipini, ið larma. Nøkur av teimum føroyskum larma eisini, sambært Heimafríði, millum annað nøkur av skipunum hjá Smyril-Line.

Trupulleikin er ikki bara í Signabø og Kollafirði, men í øllum stöðum, har stór skip koma til kai, millum annað í Runavík, Fuglafirði, Klaksvík, Tórshavn og Tvøroyri.

– Fleiri klagur eru sendar til allar hesar kommunurnar, men tað hendir næstan einki, sigur hon.

Hví skal Heimafríður larma?

Heimafríður er ofta frammi og rópar upp um óljóð frá skipum.

Eru tit ikki alt ov larmandi og neilig, at fólk ikki tíma at lurta eftir tykkum?

– Vit mugu vera áhaldandi í okkara arbeiði. Vit eru meira troytt av larminum frá skipum, enn kommunur og onnur av at hoyra okkara klagur. Vit halda á, tí at tey gera ikki sítt arbeiði. Eg haldi als ikki, at vit eru ov krevjandi. Eingin annar fer at arbeiða fyri okkum. Vit mugu allatíðina gera vart við okkum. Tað er óviligt hjá nógvum borgarum vegna ljóðdálking. Tað eru fult av klagum í skuffum hjá kommunum kring landið. Tær gera einki við tað. Eg havi sett mær fyri, at eg fari ikki at tiga. Nú skal nakað henda, sigur Trina Eysturoy.

Og hon heldur fram:

– Eg taki eisini synd í øllum teimum fólkunum, sum liva í hesum óljóðinum hvønn dag. Tað eru nógv eldri fólk, og tað eru eisini fleiri, ið ikki orka meira, tí at óljóðið hevur gingið út yvir teirra heilsu. Eg vil heldur ikki, at sonur okkara skal rinda ein so høgan prís. Eg vil, at vit skulu vera errin av okkara høvuðsvinnu, men hon skal eisini vera burðardýgg og hugsa um umhvørvið. Hon skal vera ein fyrimynd heldur enn eitt ruskpláss, sigur Trina Eysturoy.

Loysa trupulleika heldur enn at flyta

Trina hevur eisini fingið spurningin nakrar ferðir, hví hon ikki bara flytur av Signabø til eitt annað stað, har einki óljóð er.

– Um vit flyta, so eru tað bara onnur, ið hava trupulleikan. Tað ynski eg ikki. Eg vil heldur arbeiða, so at vit fáa loyst trupulleikan, sigur Trina Eysturoy.

Sum ung var hon av og á í Signabø, men tá legði hon ikki merki til, at óljóð frá skipum var ein trupulleiki.

– Vit fingi einki hús á Signabø, og her ætla vit at vera. Eg haldi, tað er nógv fyri, at fólk siga við okkum, at vit mugu bjálva húsini betur fyri at halda óljóðið burtur. Tað er kommunan, ið má skapa trivnað millum borgararnar. Ein heilt avgerandi treyt er, at

tað er liviligt, og at tað ikki er óljóð allatíðina. Kommunan vinnur nógvan pening frá skipaferðsluni. Men hetta eru vunnir pengar, ið ganga út yvir heilsuna hjá borgarunum. Tað er óhugnaligt, at hon ikki setir krøv til vinnuna, sigur Trina Eysturoy.

Komandi kunngerð ov lin

Ein kunngerð kemur væntandi í gildi 1. januar í 2021, sum fer at minka um ljóðdálkingina. Trina Eysturoy heldur tó ikki, at tað er nógv mikið.

– Landsstýrismaðurin, Helgi Abrahamsen, hevur sagt, at hann fer at koma við eini kunngerð 1. januar. Men longu nú veit eg, at hetta bara fer at taka broddin av trupulleikanum. Tað er ikki nógv mikið, sigur hon.

Talan er um nakrar reglugerðir, sum kommunurnar mugu halda seg til.

– Tað er ein yvirskipaða kunngerð, sum ikki er so nágreinilig. Kommunurnar fara helst at siga, at tær fara at halda seg til lógina, men ikki at gera meir.

Vit høvdu ynskt, at kommunurnar høvdu farið inn og tikið enn meira ábyrgd. At tær høvdu gjørt enn strangari reglur. Men við núverandi býráðslimum vænti eg ikki, at tær fara at gera meira. Býráðslimirnir yppa bara øksl. Men um fólk, sum vita, hvat tey tosa um, koma til valdið, so kann nakað henda, sigur hon.

Ætlar tú at stilla upp til kommunuvalið?

– Tað veit eg ikki, sigur hon.

Ert tú spurð um at stilla upp?

– Eg havi fingið onkran fyrispurning. Tíðin hevur víst, at eingin annar fer at gera nakað við hetta málið. So um vit vilja hava eina broyting, so mugu býráðini skiftast út, sigur hon.

Manglar eftirlit

Trina Eysturoy metir, at kunngerðin fer at líkjast henni, sum er galdandi fyri luftdálking, sum er rættiliga yvirskipað.

– Tað er eingin eftirlitsstovnur at halda eftirlit við, at tann lógin verður hildin. Mannagongdirnar vera heldur ikki greiðar, og tey fara at umskylda seg við, at tey

mangla pengar og líknandi. So rokni eg eisini við, at tað verður sagt, at skip í fastari rutu ikki eru fevnd av kunngerðini. Og tað er sera harmiligt, sigur hon.

Hon vísir á, at eftirlit er ein afturvendandi trupulleiki.

– Á sumri 2017 kom kunngerð, sum millum annað segði, at ikki bar til at nýta tungolju hjá skipum, sum liggja við kai. Men tað vóru tó ikki føroyingar, ið vildu bjarga náttúruni, sum komu við kunngerðini. Hetta var ein álegging frá IMO. Vit hava verið í sambandi við Umhvørvisstovuna og aðrar stovnar, men eingin hevur eftirlit við, at lógin verður hildin. Sum eg siggi tað, manglar viljin at hava eftirlit. Tað ber ikki til, sigur hon.

Ber til í Norra

Hon vísir á, at um nevnda kunngerð verður úrslitið, so verður lóggávan ikki eins góð sum í okkara grannalondum.

– Nei, lógini verður als ikki so umfevnd sum í grannalondunum. Vit hava millum annað verið í sambandi við kommununa í Bergen í Norra, og har eru sera nágreinligar reglur, skip skulu lúka, fyri at sleppa í teirra havn. Millum annað verður ljóðdálking ikki loyvd. Vit hava eisini spurt tey, hvør orsøkin er, at tey vilja minka um larmin. Tey skiltu ikki, hví vit spurdu um tað. Tey søgdu, at sjálvandi vildu tey vera góðir grannar við allan býin og hava so ljóðleyst virksemi sum møguligt. Tað hildu tey vera sjálvsagt. Tey kravdu ikki, at alt skuldi vera sløkt, men tann órimiliga gangin vilja tey ikki hava. Og tað ber væl til. Í Norra hava tey landstreym til skip, ið eru frá 200 til 1000 kw. Norðmenn hava eisini gjørt landstreymstøðir til cruiseskip. Ljóðdálking er vanliga ikki tann stóri trupulleikin hjá teimum men hinvegin luftdálkingin.

14-21 milliónir til landstreym

Hon vísir á, at líknandi loysnir eisini eiga at bera til í Føroyum

– Eg vil hava ítøkiliga loysnir. Tí havi eg eisini fólk rúndan

um meg, sum kenna til umstøðurnar, millum annað skiparar, maskinmeistarar og onnur, ið hava skil fyri tí fakliga og vita, hvørjar praktiskir møguleikar eru, sigur Trina Eysturoy.

Hon vísir á, at føroysku kommunurnar saktans kundu veitt skipum landstreym.

– Bogi Andreasen sigur, at hann ætlar at brúka 3 milliónir til landstreym í Havn. Tað ger mun, men tað er ikki nóg mikið. Vit mæla til at hava tvær til tríggjar bingjur við landstreymi í Havn, ið kunnu flytast eftir tørvi til tey skipini, ið larma. Tað hevði kostað í mesta lagi 21 milliónir krónur. Við hesari iløguni hevði ein stórur partur av trupulleikanum verið loystur. Aðrar kommunur kundu havt eina ella tvær bingjur, alt í mun til, hvussu nógv larmandi skip koma í havnirnar hjá teimum kommununum, sigur Trina Eysturoy.

Hon vísir eisini á, at longu í dag er møguleiki við landstreymi í Havn, men hann virkar ikki væl.

– Tórshavnar Havn hevur landstreym, men har manglar viðlíkahald, og tí riggar hann bara partvís. Tað er als ikki gott nokk. Um verandi landstreymur hevði verið tøkur, og tað var krav, at smábátar skulu kobla í landsteymin, so kundi tað minka um ljóðdálkingina við 30-50% í Havnini, sigur hon.

Ljósdálking

Umframt ljóðdálking frá skipum, eru eisini aðrir pallar, ið Heimafríður partvís longu nú ella í framtíðini fer at arbeiða fyri. Millum annað luftdálking, ljóðdálking av bilum í bústaðarøkjum eins og ljósdálking millum annað frá ljósmastrum við fótbóltsvøllir og frá lýsingarskeltum.

– Eg vænti, at Heimafríður eisini kann koyra víðari uttan meg. Har eru nógv mál at arbeiða við. Men eg vil koma á mál við órimiligu ljóðdálkingini frá skipum. Og eg fari at gera vart við málið, til vit koma á mál, sigur Trina Eysturoy.